സാന്ത്വന ശുശ്രൂഷ: ഒരു മനുഷ്യാവകാശ വീക്ഷണം

എൻ.എൻ. ഗോകുൽദാസ്

സ്വത്വം കേവലമല്ല; ആപേക്ഷികമാണ്. ചുറ്റുമുള്ള ചരാചരങ്ങൾക്ക് അതീതനാണ് താൻ അഥവാ തന്റെ സ്വത്വം എന്ന് ധരിച്ചുവശായി സ്വയം ഊതിവീർപ്പിക്കുന്ന വികലമനോഭാവം വിനാശം വിതയ്ക്കുന്നു. ചുറ്റുപാടുകളെ ശുചിയാക്കുന്നവൻ സ്വന്തം ശരീരത്തെയും മനസ്സിനെയും കളങ്കരഹിതമാക്കുന്നു. ഈ അടിസ്ഥാനതത്വത്തെ ഉൾക്കൊണ്ടു നാൾക്കുനാൾ വികസിപ്പിച്ചെടുക്കുന്ന നിസ്വാർത്ഥത ബോധോദയത്തിലേയ്ക്കു നയിക്കുന്ന മാർഗ്ഗങ്ങളിലൊന്നാണ്. ആരും ബുദ്ധനായി പിറക്കുന്നില്ല; പക്ഷേ ഏവർക്കും ബുദ്ധനാകാൻ കഴിയും. അതുകൊണ്ട് "ഭിക്ഷുക്കളേ സ്വർഗ്ഗത്തെക്കുറിച്ച് ചർച്ച ചെയ്യാതിരിക്കുക. ഭൂമിയിലെ യാഥാർത്ഥ്യങ്ങളെ നേർക്കുനേർ കാണുക. മരണാനന്തര ജീവിതമെന്നത് യഥാർത്ഥ ജീവിതത്തിൽനിന്നുള്ള ഒളിച്ചോട്ടമാണ്. നിങ്ങളുടെ കൺമുമ്പിലെ രോഗിയെ കാണുക; അയാളെ ശുശ്രൂഷിക്കുക; ആകാശത്തിലെ ദർശനമല്ല യാഥാർത്ഥ്യം; ഭൂമിയിലെ വാസം തന്നെയാണ്. ജീവിതം ദുഃഖമയമാണ് എന്നറിയുക. മരവിച്ച ശീലങ്ങളിൽനിന്ന് ഉണരുക. ആകാശത്തേയ്ക്കു നോക്കിയുള്ള പ്രാർത്ഥന അവസാനിപ്പിക്കുക. ദുഃഖകാരണമായ തൃഷ്ണയെ ഒഴിവാക്കുക. സ്വന്തം ഹൃദയവിശുദ്ധിയെ വളർത്തുക. മനുഷ്യന്റെ മുകളിൽ പറക്കുന്ന തത്വശാസ്ത്രത്തെ കൈവെടിയുക. ഈ രോഗിയെ ഒന്നുകൂടി കാണുക. ഇതാണ് മനുഷ്യനോടൊപ്പം ചരിക്കുന്ന യാഥാർത്ഥ്യം. ആ രോഗിക്കു സാന്ത്വനമരുളുക. അത് മോചനമാർഗ്ഗമാണ്; രോഗിക്കും ശുശ്രൂഷകനും. രോഗിയെ ശുശ്രൂഷിക്കുമ്പോൾ നീ നിന്റെ നീതിബോധത്തെ ശരണം പ്രാപിക്കുന്നു." ക്രിസ്തുവിന് ആറു നൂറ്റാണ്ടുമുമ്പ് ഭാരതത്തിൽ മുഴങ്ങിക്കേട്ട വാക്കുകളാണിവ!

ദേഹത്തിൽ നിന്ന് വേറിട്ട് ഒരു ദേഹിയോ

വയറിളക്കം മൂലം വിഷമിക്കുന്ന ഭിക്ഷുവിനെ ശുശ്രൂഷിക്കാൻ അനുയായികൾ മടിച്ചുനിന്നപ്പോൾ ബുദ്ധൻ ആ കൃത്യം സ്വയം ഏറ്റെടുത്തു. ഭിക്ഷുക്കളോട് അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: "അന്യർക്കെന്തനുശാസിക്കുമതുപോൽ താനുമാകണം.''(മറ്റുള്ളവർ നിന്നോടു ചെയ്യാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നതുപോലെ നീയും ചെയ്യുക എന്ന ക്രിസ്തുവചനത്തിന്റെ ഉദ്ഭവസ്ഥാനം ഏതാണ്?) ദേഹമാസകലം പൊട്ടിയൊലിക്കുന്ന വ്രണവുമായി കഷ്ടപ്പെടുന്ന ഭിക്ഷുവിന്റെ വ്രണങ്ങൾ ബുദ്ധൻ കഴുകി വൃത്തിയാക്കി. വെറുപ്പു പ്രകടിപ്പിച്ചുകൊണ്ട് മറ്റൊരു ഭിക്ഷു ചോദിച്ചു: "അങ്ങ് എന്താണ് ചെയ്യുന്നത്?" താൻ ധർമ്മം ഉപദേശിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നുവെന്നായിരുന്നു, ബുദ്ധന്റെ മറുപടി. നശ്വരമായ ശരീരത്തെ അത്ര ഗൌനിക്കേണ്ടതില്ലെന്നും ആത്മാവിനെക്കുറിച്ചാണു വ്യാകുലപ്പെടേണ്ടതെന്നും വാദിച്ച ഭിക്ഷുവിനോട് തന്റെ വിശ്വാസം ബുദ്ധൻ വ്യക്തമാക്കി: "ദേഹത്തിൽനിന്ന് വേറിട്ട് ഒരു ദേഹി ഇല്ല."

സർവേഷു പ്രാണിഷു സംയമ:

സന്താനങ്ങളെ മാതാപിതാക്കളും വൃദ്ധരായ മാതാപിതാക്കളെ സന്താനങ്ങളും ശുശ്രൂഷിക്കുന്നതുപോലെ അദ്ധ്യാപകർ വിദ്യാർത്ഥികളെയും വിദ്യാർത്ഥികൾ അധ്യാപകരെയും ശുശ്രൂഷിക്കണം. ഭിക്ഷുക്കൾ പരസ്പരം ശുശ്രൂഷിക്കണം. രോഗികളെയും അനാഥരെയും അശരണരെയും സമൂഹം ശുശ്രൂഷിക്കണം. മറക്കരുത്: വേദനയിൽനിന്നുള്ള മോചനം ഏതൊരാളുടെയും അവകാശമാണ്. സാന്ത്വനം നമ്മുടെ ധർമ്മവും." ഈ ധർമ്മോപദേശം ലോകത്തിലെ ആദ്യത്തെ മനുഷ്യാവകാശപ്രഖ്യാപനംകൂടിയായിരുന്നു.

ശുശ്രൂഷകരോട് ബുദ്ധൻ വിശദീകരിച്ചു: മൂന്നു വിഭാഗത്തിൽപെട്ട രോഗികളുണ്ട്. ചികിത്സ കൂടാതെ തന്നെ സുഖം പ്രാപിക്കുന്നവർ, ചികിത്സിച്ചാൽ മാത്രം രക്ഷപ്പെടുന്നവർ; ചികിത്സിച്ചാലും മരണത്തിലേക്ക് വഴുതിവീണുകൊണ്ടിരിക്കുന്നവർ. ഏവർക്കും സാന്ത്വനം വേണം. മറക്കാതിരിക്കുക: ശ്വസിക്കുന്ന ഏതൊന്നിനോടും കരുണവേണം." സർവേഷു പ്രാണിഷു സംയമ: എന്ന അശോകന്റെ ഒമ്പതാം ശിലാശാസനത്തിലെ സന്ദേശം ബുദ്ധൻ പാലിഭാഷയിൽ ചെയ്ത പ്രബോധനത്തിന്റെ വിവർത്തനം മാത്രമായിരുന്നു! ശുശ്രൂഷകരോട് ബദ്ധൻ പറഞ്ഞു: "നിങ്ങൾ അറിവുനേടിയാൽ മാത്രം പോരാ; ജ്ഞാനികളായിത്തീരണം. അറിവു നിങ്ങളെ പണ്ഡിതരാക്കിത്തീർക്കും. ജ്ഞാനം നിങ്ങളെ നിഷ്കളങ്കർ കൂടിയാക്കിത്തീർക്കും. ആത്യന്തികമായ ജ്ഞാനമാണ് പ്രജ്ഞ. പ്രജ്ഞ വേർതിരിവുകളെ മാച്ചുകളയും."

മനുഷ്യാവകാശങ്ങൾ വിവാദങ്ങൾക്ക് അതീതം

ലോകമസാധാനം, നീതിബോധം എന്നിവയുടെ അടിസ്ഥാനം ബഹുമാനത്തിൽ കുടികൊള്ളുന്നു. മനുഷ്യാവകാശങ്ങൾ ജന്മസിദ്ധവും വേർപെടുത്താനാവാത്തവയും വിവാദങ്ങൾക്ക് അതീതവുമാകുന്നു. ഓരോ മനുഷ്യന്റെയും അവകാശം മറ്റുള്ളവരുടെ ധർമ്മമാണ്. 'രക്ഷന്തിസ്മ പരസ്പപരം' എന്ന ഭീഷ്മവാക്യത്തിന്റെ സാരം ഇതു തന്നെയത്രെ! ദീർഘകാലരോഗികളുടെയും മാറാരോഗങ്ങളുള്ളവരുടെയും അത്യാസന്നനിലയിലുള്ളവരുടെയും എന്നു വേണ്ടാ, വേദനിക്കുന്ന ഏതൊരാളുടെയും അവകാശമായ സാന്ത്വന ചികിത്സ ഉറപ്പുവരുത്തി അവരുടെ ജന്മസിദ്ധമായ അന്തസ്സ് പരിപോഷിപ്പിക്കുകയെന്നത് മനുഷ്യാവകാശ പ്രവർത്തനം തന്നെയാണ്.

ഇന്ത്യൻ ഭരണഘടനയുടെ ഇരുപത്തിയൊന്നാം അനുഛേദം അനുശാസിക്കുന്ന, ജീവിക്കാനുള്ള പൗരന്റെ അവകാശം വെറും നിലനിൽപിനുള്ള അവകാശമല്ലെന്നും ചൈതന്യവത്തായ ആഹാരം, വസ്ത്രം, പാർപ്പിടം, ആരോഗ്യസംരക്ഷണം, മാലിന്യവിമുക്തവും സ്വച്ഛവുമായ പരിസ്ഥിതി എന്നിവ ഉറപ്പുവരുത്തിക്കൊണ്ട് അന്തസ്സോടെ ജീവിക്കാനുള്ള അവകാശമാണെന്നും പരമോന്നത നീതിപീഠം വ്യാഖ്യാനിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഏതൊരാളും പിറന്നുവീഴുന്നത് മാതാവടക്കമുള്ള സമൂഹത്തിന്റ താങ്ങു കൂടാതെ നിലനിൽക്കാൻ കഴിയാത്ത അവസ്ഥയിലാണ്. അതുപോലെ രോഗഗ്രസ്തനാകുമ്പോഴും വാർദ്ധക്യം മൂലം കഷ്ടപ്പെടുമ്പോഴും ഏതൊ

രാൾക്കും സമൂഹത്തിന്റെ സജീവപിന്തുണ വേണം. ഈ യാഥാർത്ഥ്യത്തിനെതിരെ മുഖം തിരിച്ച് ജീവിതത്തെ മതാനുഷ്ഠാനങ്ങളിലൊതുക്കിക്കളയുന്നവർ മനുഷ്യനെന്നെഴുതി കൈയൊപ്പിടുന്നത് ആത്മവഞ്ചനയാണ്.

ദീർഘായുസ്സിന്റെ മറുവശം

ചികിത്സയില്ലാതിരുന്ന പലരോഗങ്ങളെയും പ്രതിരോധിക്കാനും ചികിത്സിച്ചു ഭേദമാക്കാനും നിയന്ത്രിക്കാനും ഇന്ന് നമുക്ക് കഴിയുന്നത് ആധുനിക വൈദ്യശാസ്ത്രത്തിന്റെ സഹായംകൊണ്ടാണ്. ആധുനിക വൈദ്യസാങ്കേതികസംവിധാനങ്ങളുടെ സഹായത്തോടെ അത്യാസന്നനിലയിലുള്ളവരുടെ മരണം നീട്ടിക്കൊണ്ടുപോകാനും കഴിയുന്നു. പക്ഷേ ഇതിന് ഒരു മറുവശം കൂടിയുണ്ട്. ആദ്യം നഷ്ടപ്പെടുന്നത് രോഗിയുടെ അന്തസ്സാണ്. മരണത്തിലേക്ക് നീങ്ങിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നയാളിന്റെ സ്വയം നിർണയാവകാശവും ജീവിതഗുണനിലവാരവും ശാരീരികവും മാനസികവും ആദ്ധ്യാത്മികവുമായ അവകാശങ്ങളും അവഗണിക്കപ്പെടുന്നു. ബന്ധുമിത്രാദികളുടെ സാമീപ്യവും സാന്ത്വനവും നിഷേധിക്കപ്പെട്ടു തീവ്രപരിചരണ വിഭാഗത്തിലെ യന്ത്രങ്ങളാൽ ബന്ധിക്കപ്പെട്ടും യാന്ത്രിക സമീപനം പുലർത്തുന്നവരുടെ മേൽനോട്ടത്തിൽ നിസ്സഹായനാക്കപ്പെട്ടും അവസാനകാലം പീഡനകാലം മാത്രമായിത്തീരുന്നു. ഇവിടെയാണ് പാലിയേറ്റീവ് ശുശ്രൂഷ എന്നറിയപ്പെടുന്ന സാന്ത്വന പരിചരണത്തിന്റെ പ്രസക്തി. ദീർഘകാല രോഗികളുടെയും മാറാരോഗങ്ങളുള്ളവരുടെയും ഇനി ജീവിതത്തിലേയ്ക്ക് തിരിച്ചുവരില്ലെന്ന് ഉറപ്പായ അത്യാസന്നനിലയിലുള്ളവരുടെയും ജീവിതദൈർഘ്യം കൂട്ടുന്നതിനെക്കാൾ അവരുടെ ശേഷിച്ച ഓരോ ദിവസവും ഓരോ നിമിഷവും അന്തസ്സുള്ളതാക്കി മാറ്റി മരണസമയത്തുപോലും ശാന്തി ഉറപ്പുവരുത്തുകയെന്നതാണ് ലക്ഷ്യം. അതുകൊണ്ടു തന്നെയാണ് മനുഷ്യാവകാശപ്രവർത്തകർ ഈ മേഖലയെ രണ്ടു കൈകളുമുയർത്തി അഭിവാദ്യം ചെയ്യുന്നത്.

പ്രശ്നങ്ങൾ, വെല്ലുവിളികൾ

ദീർഘകാല രോഗികളുടെയും മാറാരോഗങ്ങളുള്ളവരുടെയും പ്രശ്നങ്ങൾ സാന്ത്വന ചികിത്സാരംഗത്തു പ്രവർത്തിക്കുന്നവർ തിരിച്ചറിയുന്നു. അവഗണന, ഒറ്റപ്പെടൽ, താൻ മറ്റുള്ളവർക്ക് ഭാരമാണെന്ന തോന്നൽ, സഹിക്കാൻ വയ്യാത്ത വേദന, ശ്വാസതടസ്സം, സാമ്പത്തികശേഷിയില്ലാത്തതിനാൽ തുടർചികിത്സ സാധ്യമല്ലാത്ത ദുരവസ്ഥ, പുറംലോകം തന്നെ പുച്ഛിക്കുന്നോ എന്ന ശങ്ക, മാനസികവും സാമൂഹികവും ആത്മീയവുമായ ആവശ്യങ്ങൾ പരിഗണിക്കപ്പെടാത്തതിലുള്ള വ്യഥ, വിവാഹപ്രായമെത്തിയ പെൺമക്കൾ, വൃദ്ധരായ മാതാപിതാക്കൾ, എപ്പോൾ വേണമെങ്കിലും നിലം പതിച്ചേയ്ക്കാവുന്ന കുടിൽ, മരണാനന്തര ജീവിതത്തെക്കുറിച്ചു മതങ്ങൾ അടിച്ചേല്പിച്ച അന്ധവിശ്വാസങ്ങൾ - പ്രശ്നങ്ങളുടെ പട്ടിക തീരുന്നില്ല. ബാല്യം വിടാത്ത മക്കൾ യാചിക്കുന്നതായി പേടിസ്വപ്നം കണ്ട് ഞെട്ടിയുണർന്നു വിലപിച്ച ഒരു പിതാവിനെ ഇതെഴുതുന്നയാൾക്കു പരിചയമുണ്ട്! അയാളുടെ ചികിത്സയ്ക്ക് പണമുണ്ടാക്കാനാണത്രെ മക്കൾ യാചന തുടങ്ങിയത്!! ആത്മഹത്യ ചെയ്യാൻപോലും ശേഷിയില്ലാത്ത തന്നെ കൊന്നുതരണമെന്നായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ അപേക്ഷ! എല്ലാം മുൻജന്മ പാപഫലമാണെന്ന് ചിലർ വിശ്വസിക്കുമ്പോൾ മറ്റു ചിലർ ഈ ജീവിതത്തിലെ തെറ്റുകളെയോർത്ത് തന്റെ ജീവിതം പാഴ്വേലയായിരുന്നോ എന്ന് രാവണവിലാപം നടത്തുന്നു. സാന്ത്വന ചികിത്സാരംഗത്ത് നിലവിൽവന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന അയൽക്കണ്ണികളിലെ (Neighbourhood Network of Palliative Care-NNPC) പ്രവർത്തകന്റെ സാന്ത്വനസ്പർശം അയാൾക്ക് ആശാസമാകുന്നു. ഭയവും ശേഷിയില്ലായ്മയും പാപബോധവും നീതിബോധവും തനിക്കു ശേഷം കുടുംബത്തിന്റെ ഭാവിയെക്കുറിച്ച് ഓർക്കുമ്പോഴുള്ള ആശങ്കകളുമൊക്കെ നിന്നെപ്പോലെ നിന്റെ അയൽക്കാരനെയും സ്നേഹിക്കുക എന്ന ക്രിസ്തുവചനമുൾക്കൊണ്ട സാന്ത്വന ശുശ്രൂഷകന്റെ സ്നേഹസമസൃണമായ സ്പർശനത്തിലൂടെ തീർത്തും മാറിപ്പോകില്ലെങ്കിലും ചെറിയ ആശ്വാസമെങ്കിലും പ്രദാനം ചെയ്യുമെന്ന് ഉറപ്പാണ്. വേദനാ സംഹാരികളായ ഗുളികകൾക്ക് ചെയ്യാൻ കഴിയാത്തതിനെക്കാൾ വലിയ കാര്യങ്ങൾ അയൽക്കാരന് ചെയ്യാൻ കഴിയും. അന്ത്യം അത്യാസന്നമെങ്കിലും കൃത്രിമമായി മരണം നീട്ടിക്കൊണ്ടുപോകുന്ന സംവിധാനങ്ങൾ തന്റെ സ്വയം നിർണയാവകാശത്തിന് നേരെ പല്ലിളിക്കുന്ന ദൈന്യാവസ്ഥയെയും ഏറ്റവും പ്രിയപ്പെട്ടവരുടെ സാമീപ്യത്തിൽ വേദനാസംഹാരികളായ ഔഷധങ്ങളുടെ പിന്തുണയോടെതന്നെ ശാന്തമായി ദു:ഖങ്ങളിൽനിന്ന് മോചനം തേടി അന്തസ്സോടെ നൈസർഗ്ഗികമായി ലോകത്തോട് വിടപറയുന്ന അവസ്ഥയെയും താരതമ്യം ചെയ്യുക. സാന്ത്വന ശുശ്രൂഷ മരണത്തെ അംഗീകരിക്കുന്നു. മരണത്തെ ത്വരിതപ്പെടുത്തുന്നില്ല; നീട്ടിവെയ്ക്കുന്നുമില്ല. അന്ത്യകാലത്ത് കൂടുതൽ ദിനങ്ങൾ കൂട്ടിച്ചേർക്കുന്നതിനുപകരം അന്ത്യദിനങ്ങൾ അന്തസ്സോടെതന്നെ ചെലവഴിക്കാൻ വ്യക്തിയെ സഹായിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ടുതന്നെ സാന്ത്വന ശുശ്രൂഷാരംഗത്ത് പ്രവർത്തിക്കുന്ന ഡോക്ടറും നഴ്സും സന്നദ്ധ പ്രവർത്തകനും മനുഷ്യാവകാശ പ്രവർത്തകർ തന്നെയാണ്.

ദീർഘകാലരോഗികളുടെ കുടുംബവും തീരാദുഃഖവും പേറുന്നു. ഒന്നിലേറെ ദീർഘകാല രോഗികളുള്ള കുടുംബങ്ങൾ അനുഭവിക്കുന്ന യാതനകൾ വിവരണാതീതമാണ്. കുടുംബത്തിന്റെ സുഗമമായ നടത്തിപ്പിന്റെ നെടുംതൂണായ വ്യക്തി രോഗഗ്രസ്തനാകുമ്പോൾ അയാളെ ശുശ്രൂഷിക്കാനായി ഇണ തൊഴിൽ വിടുന്നു. മക്കളുടെ വിദ്യാഭ്യാസവും പോഷകാഹാരലഭ്യതയും തകരാറിലാകുന്നു. ആദ്യഘട്ടത്തിൽ സഹതാപവും സഹായവും നൽകിയ ബന്ധുമിത്രാദികൾ ക്രമേണ പിന്മാറുന്നു. കടംവാങ്ങിയും വിറ്റു തുലച്ചും കിടപ്പാടം പണയപ്പെടുത്തിയും തകർന്ന കുടുംബത്തോടു ഇനി തങ്ങൾക്ക് ഒന്നും ചെയ്യാനില്ലെന്ന് ഡോക്ടർ മൊഴിയുന്നു. ആശുപത്രിയിൽവെച്ച് അന്ത്യം സംഭവിച്ചാൽ ശവം വിട്ടുകൊടുക്കണമെങ്കിൽ പണമടയ്ക്കണമെന്ന് പറഞ്ഞ് ഷൈലോക്കുകൾ ഗർജ്ജിക്കുന്നു. കുടുംബം ആത്മഹത്യയ്ക്ക് തയ്യാറെടുക്കുന്നു. അല്പം നാട്ടുവെളിച്ചം പോലും ബാക്കിവെ

യ്ക്കാതെ ഇരുട്ട് നമ്മെ വിഴുങ്ങുന്നു. വേണ്ട സമയത്ത് ഒരു തരി വെളിച്ചവുമായി സാന്ത്വന ചികിത്സാ പ്രവർത്തകർ എത്തിയാൽ ഇത്രയും ദുരന്തങ്ങൾക്ക് തടയിടാൻ കഴിയും.

വേദനയിൽനിന്നുള്ള മോചനം എന്ന മനുഷ്യാവകാശം

എൺപതുശതമാനം കാൻസർ രോഗികളുടെയും ഏറ്റവും വിലയ പ്രശ്നം വേദനയാണ്. പുകയില ജന്യരോഗങ്ങൾ, എയ്ഡ്സ് എന്നിവ ബാധിച്ചവർക്കും വേദന സഹിക്കാനാവുന്നില്ല. അപകടങ്ങളിൽ പെട്ട് കൈകാലുകൾ തളർന്നവർ, മസ്തിഷ്ക്കാഘാതംമൂലം ഒരു വശം തളർന്നവർ തുടങ്ങിയവരും വേദന അസഹ്യമെന്ന് പരാതിപ്പെടുന്നു. ഇവരുടെ ശാരീരികവും മാനസികവും ആത്മീയവുമായ വേദനകളകറ്റാൻ ഗുളികകൾ മാത്രം പോരാ. പക്ഷേ കറുപ്പിൽനിന്ന് ഉല്പാദിപ്പിക്കുന്ന ഔഷധങ്ങളുടെ പ്രയോഗം ഒരു ഘട്ടം കഴിഞ്ഞാൽ അവശ്യം ആവശ്യം തന്നെയാണ്. ഇവ സാന്ത്വനശുശ്രൂഷയിൽ പരിശീലനം സിദ്ധിച്ച ചികിത്സകന്റെ നിർദ്ദേശാനുസരണം നൽകുകയും വേണം. വേദന മാറ്റാത്ത ചികിത്സ അധാർമ്മികവും മനുഷ്യാവകാശങ്ങളോടുള്ള വെല്ലുവിളിയുമാണ്. മോർഫിൻ എന്നു കേൾക്കുമ്പോൾ തന്നെ അഡിക്ഷൻ എന്ന് കൂട്ടിവായിക്കരുത്. വോദനിക്കുന്നവൻ ചികിത്സയുടെ ഭാഗമായി മോർഫിൻ കഴിക്കുമ്പോൾ അത് വിധേയത്വത്തിലേയ്ക്കോ അടിമത്തത്തിലേയ്ക്കോ നയിക്കുന്നില്ല. ദൌർഭാഗ്യകരമെന്നു പറയട്ടെ, നമ്മുടെ ഇടയിൽ ഒരുതരം 'ഓപിയോ ഫോബിയയോ' 'ഓപിയോ നിരക്ഷരതയോ' നിലവിലുണ്ട്. ഇത് വേദനിക്കുന്ന രോഗിയുടെ മനുഷ്യാവകാശ സംരക്ഷണത്തിന് വിലങ്ങുതടിയാകുന്നു. നിയന്ത്രിത വേദനാസംഹാരികൾ രോഗിക്ക് കൃത്യമായ അളവിൽ വേണ്ട സമയത്ത് ലഭ്യമാക്കുകതന്നെ വേണം. സാർവദേശീയ മനുഷ്യവകാശപ്രഖ്യാപനത്തിന്റെയും വിവിധ അന്താരാഷ്ട്ര മനുഷ്യാവകാശ ഉടമ്പടികളുടെയും സത്ത ഉൾക്കൊണ്ട് ആരോഗ്യ പ്രവർത്തകർ അന്താരാഷ്ട്ര പാലിയേറ്റീവ് ശുശ്രൂഷാ വർഷമോ കഴിയുമെങ്കിൽ സാന്ത്വന ശുശ്രൂഷാദശകം തന്നെയോ ആചരിക്കാനായി ആഹ്വാനം ചെയ്യാൻ ലോകാരോഗ്യസംഘടനയോട് ആവശ്യപ്പെടുന്നു.

നിയമപരവും സാമൂഹികവുമായ സംരക്ഷണം

സാന്ത്വന ശുശ്രൂഷ സംബന്ധിച്ച് കൗൺസിൽ ഓഫ് യൂറോപ്പിന്റെ പാർലിമെന്ററി യോഗം നടത്തിയ ചർച്ചയുടെ അവസാനത്തിൽ ദീർഘകാലരോഗികൾ നേരിടുന്ന പ്രശ്നങ്ങളിൽനിന്ന് അവർക്ക് സംരക്ഷണം നൽകാൻ വേണ്ട നയം രൂപീകരിക്കാനും നിയമം നിർമ്മിക്കാനും അംഗരാഷ്ട്രങ്ങളോട് ആഹ്വാനം ചെയ്യുകയുണ്ടായി. സാന്ത്വന ശുശ്രൂഷ വ്യക്തിയുടെ നിയമപരമായ അവകാശമാണെന്ന് ഉറപ്പുവരുത്തണം. എല്ലാ ആശുപത്രികളിലും സാന്ത്വന ശുശ്രൂഷാ സംവിധാനങ്ങൾ വേണം. വീട്ടിൽവെച്ച് സാന്ത്വന പരിചരണം ലഭിക്കാനാഗ്രഹിക്കുന്നവർക്ക് അതിനുതകുന്ന മൊബൈൽ യൂണിറ്റുകളുടെ സംരക്ഷണം ലഭ്യമാക്കണം. മരണത്തിന്റെ വേഗത കൂട്ടാൻ ശ്രമിച്ചുകൂടാ. ദയാവധത്തിന് സാന്ത്വനശുശ്രൂഷയിൽ യാതൊരു സ്ഥാനവുമില്ല.

ഭാവിയിൽ വൃദ്ധനോ ദീർഘകാലരോഗിയോ ആയി കിടപ്പിലാകുകയും തന്റെ അഭിപ്രായം വ്യക്തമായി പ്രകടിപ്പിക്കാൻ ശേഷിയില്ലാതാകുകയും ചെയ്താൽ തനിക്ക് തീവ്രപരിചരണവിഭാഗത്തിലെ ചികിത്സയും മൂക്കിലൂടെ കുഴൽകടത്തിയുള്ള പോഷകാഹാരം നൽകൽപോലും ആവശ്യമില്ലെന്ന് രേഖപ്പെടുത്തിവെയ്ക്കാനുള്ള അവകാശം (Right to Register Living Will) ഏതൊരാൾക്കും വേണമെന്ന് ചില ധർമ്മശാസ്ത്ര വിശാരദന്മാർ അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു. പക്ഷേ കിടപ്പിലായ ആൾക്ക് തീരുമാനമെടുക്കാനുള്ള ശേഷിയില്ലെങ്കിൽ, അദ്ദേഹം മുൻതീരുമാനം രജിസ്റ്റർ ചെയ്തിട്ടില്ലെങ്കിൽ ഏറ്റവും അടുത്ത ബന്ധുവിന്റെ സമ്മതത്തോടെ ജീവൻ നിലനിർത്താനുള്ള യത്നം തുടരാൻ ചികിത്സകർക്ക് അവകാശമുണ്ടായിരിക്കണം. അയാൾക്ക് സാന്ത്വന ചികിത്സ ഉറപ്പുവരുത്തുകയും വേണം.

കുട്ടികൾക്ക് സാന്ത്വനചികിത്സ നൽകുമ്പോൾ

കാൻസർ അടക്കമുള്ള ദീർഘകാല രോഗങ്ങളോ ജനിതക വൈകല്യങ്ങളോ ഉള്ള കുട്ടികളുടെ സാന്ത്വനപരിചരണം പ്രത്യേക പരിഗണനയർഹിക്കുന്നു. കുട്ടികളുടെ അവകാശങ്ങൾ സംബന്ധിച്ച അന്താരാഷ്ട്ര ഉടമ്പടിയെ മാനിച്ചുകൊണ്ട് മാത്രമേ എന്തുനടപടിയും കൈക്കൊള്ളാൻ പാടുള്ളൂ. കുട്ടികളിലെ ചില കാൻസർ രോഗങ്ങൾ ചികിത്സിച്ചു ഭേദപ്പെടുത്താവുന്നവയാകയാൽ അതിനുതകുന്ന നടപടികൾ കൈക്കൊള്ളാൻ വേണ്ട സാഹചര്യങ്ങളൊരുക്കാൻ സമൂഹത്തിന് ബാദ്ധ്യതയുണ്ട്. കളിപ്പാട്ടങ്ങളുടെ ലഭ്യതയും കൂട്ടുകാരുടെ സാന്നിദ്ധ്യവും വീട്ടിലെ ഓമനമൃഗങ്ങളുടെ ചങ്ങാത്തവുമൊക്കെ അനുവദിക്കാമോ എന്നതു സംബന്ധിച്ച് ഡോക്ടറുടെ അഭിപ്രായം നിർണ്ണായകംതന്നെ. പക്ഷേ രക്ഷിതാക്കൾക്കുകൂടി പ്രാതിനിധ്യമുള്ള ധർമ്മശാസ്ത്ര സമിതി(Ethical Committee)യെ കാര്യങ്ങൾ ബോധ്യപ്പെടുത്താൻ ഭിഷഗ്വരന് ബാദ്ധ്യതയുണ്ട്. അകാലത്തിൽ പൊലിഞ്ഞുപോയ ക്ലിന്റിനെപ്പോലെ പ്രതിഭയുള്ള കുട്ടികളെ ചിത്രരചനയിൽനിന്നോ കവിതയെഴുത്തിൽനിന്നോ പിന്തിരിപ്പിച്ചുകൂടാ. എയ്ഡ്സ് അണുബാധിതരായ കുട്ടികളെ സ്കൂളിൽ ചേർക്കരുതെന്ന് ശഠിച്ച നിഷ്ഠൂര കേരളീയസമൂഹത്തിന് തക്കശിക്ഷ നൽകുന്നത് മനുഷ്യാവകാശക്കമ്മീഷന്റെ പരിഗണനയിൽ വരേണ്ട വിഷയമാണ്.

ശുശ്രൂഷയുടെ രാഷ്ട്രീയം

സാന്ത്വന ശുശ്രൂഷ വെറും കാരുണ്യപ്രവർത്തനമല്ല. ജാഗ്രതയോടെയുള്ള കാരുണ്യ പ്രവർത്തനമാണ്. അതാണ് സാന്ത്വന ശുശ്രൂഷയുടെ അടിസ്ഥാനരാഷ്ട്രീയം. ഓരോ മനുഷ്യന്റെയും അന്തസ്സ് ഉറപ്പുവരുത്തുവാനുള്ള സംവിധാനങ്ങളുടെ ആവശ്യഘടകമാണ് സാന്ത്വന ശുശ്രൂഷ. അതുകൊണ്ടുതന്നെ സാന്ത്വനശുശ്രൂഷ മനുഷ്യാവകാശ പ്രവർത്തനമാണ്. ശ്വസിക്കുന്ന ഏതൊന്നിനും കാരുണ്യം ഉറപ്പുവരുത്തുന്ന ഔന്നത്യത്തിലേയ്ക്ക് സാന്ത്വന ശുശ്രൂഷാമേഖല ഉണരുമ്പോൾ ഈ പ്രവർത്തനങ്ങളിലേർപ്പെടുന്നവർ ആത്യന്തികമായ ജ്ഞാനത്തിന്റെ അഥവാ പ്രജ്ഞയുടെ ആനന്ദം അനുഭവിക്കും. ഏതൊരു പ്രവർത്തകനും ബുദ്ധനായിത്തീരാനുള്ള യത്നത്തിലാണ്. ഇത് ഉൽകൃഷ്ടമായ രാഷ്ട്രീയ പ്രവർത്തനം തന്നെയാണ്.

• • • • • • • • • • • • • • •